

Jak ćwiczyć pamięć pierwszoklasisty na początku jego szkolnej drogi ?

Nauka powinna być przyjemnością, szczególnie dla ucznia klasy I rozpoczynającego swoją szkolną drogę. Pierwszoklasista ma ogromny potencjał intelektualny, ale żeby skutecznie go wykorzystać potrzebne jest nieustanne ćwiczenie pamięci i wsparcie emocjonalne ze strony rodziców oraz nauczycieli.

Pamięć dziecka - klucz do szkolnego sukcesu

Umysł dziecka rozpoczynającego naukę w szkole jest szczególnie otwarty i chłonny na rejestrowanie nowych informacji. Dzieje się tak dlatego, że małe dzieci mają bardzo dobrze rozwiniętą tzw. pamięć mimowolną. Potrafią na przykład zapamiętać długi fragment wiersza, nie rozumiejąc nawet jego treści.

Pod koniec wieku przedszkolnego u dzieci pojawia się natomiast pamięć dowolna, która w wieku szkolnym zaczyna dominować nad mimowolną. Wraz z pojawieniem się pamięci dowolnej intensywniej rozwija się myślenie logiczne, wzrastają kompetencje poznawcze oraz gotowość do świadomego stosowania mnemotechnik - sposobów ułatwiających zapamiętywanie, przechowywanie i przypominanie sobie informacji. Z tego powodu mnemotechniki doskonale sprawdzają się w codziennym życiu dzieci.

Mnemotechniki

Mnemotechniki to sposoby zapamiętywania poprzez wszystkie zmysły: wzroku, słuchu, smaku, dotyku i węchu. Za ich pomocą dzieci łatwiej i szybciej opanowują niezbędne informacje.

W mnemotechnikach wykorzystuje się rymowanki, obrazki szyfrowane, opowiadania, żarty, ruch, kolor. Pozwala to uniknąć nudy. Różnorodność wykorzystywanych technik czyni lekcje ciekawszymi, co rezultacie przekłada się na większe zainteresowanie i zaangażowanie najmłodszych uczniów oraz lepsze efekty kształcenia. Bardzo istotne jest, aby temu rozwojowi towarzyszyły pozytywne emocje. Do optymalnego rozwoju dziecka potrzebne są zatem miłość, wsparcie i poczucie bezpieczeństwa. W tym kontekście pomocne może być wspólne wykonywanie ćwiczeń przez dzieci i rodziców, np. podczas codziennych domowych zabaw. Nie mniej ważne jest również budowanie u dziecka poczucia własnej wartości poprzez dostrzeganie i docenianie jego sukcesów oraz nieszczerdzenie mu przy tym pochwał i zachęt do dalszej pracy.

Piktogramy

Metoda kształcąca pamięć, wyobraźnię i kreatywność, polegająca na ilustrowaniu treści piosenek, wierszy, bajek, opowiadań. Dziecko może wykonywać schematyczne rysunki, obrazujące tekst do zapamiętania.

Piktogramy do użycia w opowiadaniu

lub

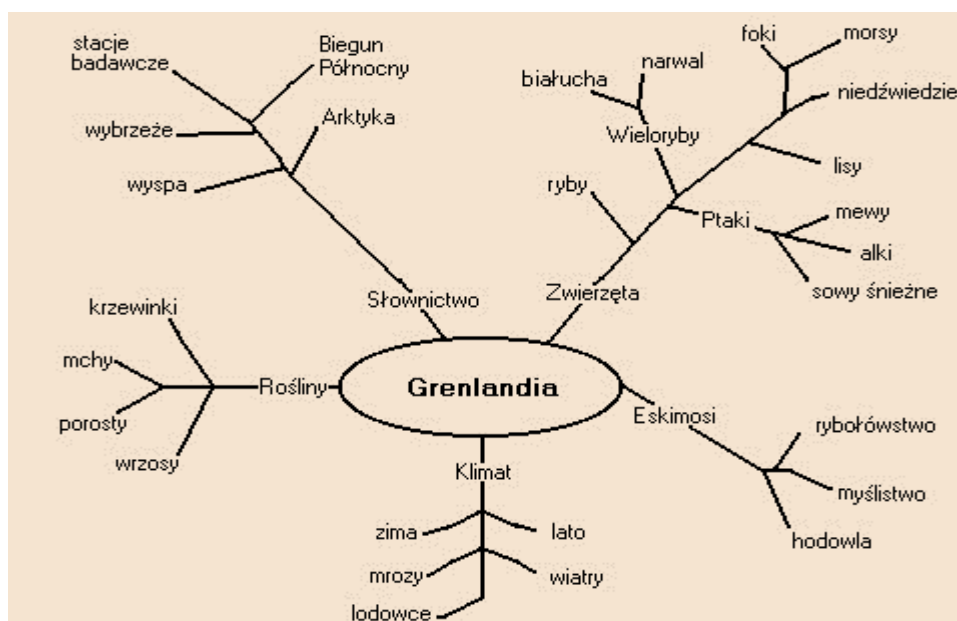

Wierszyki i rymowanki

Mnemotechnika kształcąca pamięć (głównie słuchową). Może być połączona z ruchem. Polega na uczeniu się przez dzieci tekstów rymowanek, które ułatwiają zapamiętywanie. Im wierszyk lub rymowanka bardziej zabawna i ciekawa, tym lepiej, ponieważ na dłużej pozostanie w pamięci dziecka. Przykładem jest tu rymowanka "Przejdzie przez jezdnię na drugą stronę, tylko na pasach jest dozwolone".

Mapy mentalne

Metoda przydatna do porządkowania treści. Polega na umieszczeniu na środku kartki zagadnienia, słowa lub rysunku - klucza, a następnie dołączaniu do niego, w formie rozgałęzień, haseł, słów bądź rysunków bardziej szczegółowych. Dzięki tej mnemotechnice dzieci są w stanie przyswoić w niedługim czasie dużą ilość informacji.

Łańcuchy skojarzeń

Mnemotechnika angażująca wiele zmysłów. Polega na tworzeniu kolejno własnych skojarzeń, składających się w ciąg przyczynowo - skutkowy. Elementy łańcucha łączą się ze sobą, tworząc opowiadanie lub historyjkę. Ważne, aby historyjka rozwijała wyobraźnię i zawierała sporą dawkę fantazji. **Np. tyżwy-lód-jezioro-wakacje-zabawy-sanki**

Pantomimy

Metoda polegająca na uczeniu się poprzez ruch i zabawę. Szczególnie polecam ją pierwszoklasistom, u których potrzeba ekspresji jest bardzo duża. Metodę tę można wykorzystać do nauki cyfr czy alfabetu (np. zadaniem dziecka jest przedstawienie za pomocą swojego ciała danej cyfry lub litery). Można bawić się w odgrywanie scenek prawidłowego przechodzenia przez jezdnię czy telefonowania na pogotowie.

"Haki" pamięciowe

Mnemotechnika polegająca na kojarzeniu cyfr z przedmiotami, przypominającymi jej kształtem, np. 1- **świeca**, 2 - **łabędź**, 3 - **serce**, 4 - **krzesło i tak dalej**.

Ćwiczenia kształtujące pamięć

Sposobów na szybkie i skuteczne zapamiętywanie jest o wiele więcej i nie ograniczają się one tylko do mnemotechnik. Tym bardziej, że pamięć można ćwiczyć praktycznie w każdej sytuacji. Nawet podczas drogi do szkoły, kiedy to zadaniem dziecka będzie zapamiętanie nazw mijanych ulic, sklepów, czy znaków drogowych.

Ćwiczeniem pamięci, które może być stosowane przez rodziców jest nawet rozmowa z dzieckiem, inicjowana pytaniem: "Czego nauczyłeś się dzisiaj w szkole". Dobrze poprowadzona rozmowa będzie jednocześnie formą powtórki, a systematyczne powtarzanie materiału prowadzi do jego utrwalenia. Jest to szczególnie ważne w młodszych wiekach szkolnym. Nie bez przyczyny często mówi się, że "powtarzanie jest matką nauki", a "trening czyni mistrza".

Głuchy telefon

Zadaniem malucha jest dokładne, głośne powtórzenie zdania, które zostało wypowiedziane szeptem przez rodzica lub inną osobę, uczestniczącą w zabawie.

Układanie zdań

Zadaniem dziecka jest ułożenie zdania, w którym wszystkie wyrazy rozpoczynają się tą samą głoską, np. "Puchatek pomógł pierwszoklasistom prawidłowo przejść po pasach".

Memo

Tradycyjna gra polegająca na łączeniu obrazków w pary. Trudność polega na tym, że wszystkie obrazki leżą odwrócone na stole tak, że widzimy jednakowe kartoniki.

Skojarzenia

Gra polega na dobieraniu w pary obrazków, które do siebie pasują lub wyszukiwaniu w zbiorze obrazka, który nie pasuje do pozostałych. Gra rozwija pamięć, koncentrację, spostrzegawczość i logiczne myślenie.

Zagadki, rebusy, łamigłówki

Rozwijają pamięć dziecka, abstrakcyjne kształcą zdolność logicznego i abstrakcyjnego myślenia. Dodatkowo wzbogacają zasób słownictwa.

Rymowanki

Nauka krótkich rymowanych wierszyków, które pomagają stymulować pamięć i pozwalają ćwiczyć inne umiejętności przydatne w życiu pierwszoklasisty, np. umiejętność bezpiecznego zachowania na drodze.

Zabawa wyrazami

Ćwiczenie polega na tworzeniu z liter podanego wyrazu innych słów (np. **ekran** - **kran**; **koszule** - **kosz**, **ule**; **ulica** - **ul**, **cał**, **sygnalizator** - **tor**, **zator**, **gala**). Zabawa rozwija pamięć i świadomość językową pierwszoklasisty. Poza tym wzbogaca zasób jego słownictwa, zarówno czynnego, jak i biernego.

Mam nadzieję, że ćwiczenie pamięci tymi sposobami pomogą w osiągnięciu sukcesu uczniom i dadzą satysfakcję ich rodzicom.

*Katarzyna Maszkowska
pedagog szkolny*
